

Diana OLAR

Cauza Vajnai c. Ungaria și cauza Guja c. Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Secția a II-a

Cauza Vajnai c. Ungaria

Hotărârea din 8 iulie 2008

Art. 10 din Convenție – „Libertatea de exprimare”

În perioada la care se raportează această cauză, dl Vajnai era vicepreședinte al Partidului Muncitorilor (Munkáspárt), care avea o orientare de stânga. La 21 februarie 2003, dl Vajnai a luat cuvântul în cadrul unei demonstrații organizate în centrul Budapestei. Demonstrația s-a desfășurat la vechea amplasare a statuii lui Karl Marx, care fusese înlăturată de către autorități. Cu acea ocazie, dl Vajnai purta pe haină o stea roșie cu cinci colțuri și cu un diametru de cinci centimetri, simbol al mișcării muncitorești internaționale. În temeiul art. 269/B (1) din Codul penal, o patrulă a poliției care se afla la fața locului i-a cerut dlui Vajnai să-și îndepărteze steaua roșie de pe haină, iar acesta s-a conformat.

Ulterior, s-au inițiat proceduri penale împotriva dlui Vajnai, pe motiv că a purtat în mod public **simboluri totalitare**. La 10 martie 2003, el a fost audiat în calitate de învinuit, iar în 11 martie 2004 a fost condamnat de către Curtea Districtuală Centrală din Pesta pentru fapta de a fi utilizat un simbol totalitar. Curtea i-a acordat însă o perioadă de probă de un an și, pentru acest interval, a suspendat executarea pedepsei.

Domnul Vajnai a formulat apel împotriva acestei sentințe. La 24 iunie 2004, Curtea Regională din Budapesta a decis să suspende procedurile și să trimită cauza Curții de Justiție a Comunităților Europene (CJCE) pentru a se pronunța în acțiune preliminară, în temeiul art. 234 din Tratatul privind înființarea Comunității Europene. Trimiterea a fost înregistrată la CJCE în 28 iulie 2004 și viza interpretarea principiului nediscriminării ca principiu fundamental al dreptului comunitar.

În hotărârea de trimitere, Curtea Regională a menționat că, în câteva state membre ale UE, steaua roșie sau secera și ciocanul sunt simboluri ale partidelor de stânga. În consecință, se impune întrebarea dacă legislația unui stat membru care interzice utilizarea simbolurilor specifice mișcării muncitorești internaționale are un caracter discriminatoriu, raportat la faptul că același comportament nu este supus niciunei sancțiuni în alte state membre.

La 6 octombrie 2005, CJCE a statuat că nu are competența de a se pronunța în această chestiune. Secvențele relevante ale motivării au fost formulate astfel:

„Curtea nu are o asemenea competență atunci când dispozițiile naționale sunt situate în afara scopului dreptului comunitar și când obiectul procesului nu are nicio legătură cu vreuna din situațiile vizate de tratate.

Este limpede că situația dlui Vajnai nu are nicio legătură cu vreuna dintre situațiile reflectate în prevederile tratatelor, iar dispozițiile maghiare aplicate (...) se află în afara scopului dreptului comunitar.

În aceste circumstanțe, (...) în temeiul art. 92 (1) din Regulile de procedură, (...) Curtea nu are competența de a răspunde întrebării care i-a fost adresate de către Fővárosi Bíróság”.

Printr-o decizie pronunțată la 16 noiembrie 2005, Curtea Regională Budapesta a menținut sentința primei instanțe și, implicit, condamnarea dlui Vajnai.

La 15 mai 2006, dl Vajnai a formulat o plângere la CEDO și a invocat violarea dreptului său la libertatea de exprimare, protejat de art. 10 al Convenției.

Cadrul juridic căruia i se circumscrie plângerea cuprinde legislație și jurisprudență internă.

Legislația internă relevantă trimite la prevederile Constituției, care afirmă caracterul independent și democratic al statului maghiar și instituie dreptul fundamental al libertății de exprimare, precum și la dispozițiile Codului penal aflat în vigoare la data evenimentelor, care prin Secțiunea 269/B incriminează utilizarea simbolurilor totalitare.

De asemenea, este citată Decizia nr. 14/2000 a Curții Constituționale, referitoare la constituționalitatea Secțiunii 269/B din Codul penal. Selectiv, textul acestei decizii preciza următoarele:

„Convenția (jurisprudența CEDO) recunoaște statelor o largă marjă de apreciere pentru a stabili ce poate să fie privit ca o ingerință «necesară într-o societate democratică» (...).

În deciziile sale de până acum, Curtea Constituțională s-a referit (...) la circumstanțele istorice (cel mai adesea schimbarea în regimul politic, privită ca un fapt) și a recunoscut că asemenea circumstanțe pot impune anumite restricții ale drepturilor fundamentale (...).

Constituția aparține unui stat democratic aflat sub domnia legii și, prin urmare, puterea constituantă a considerat că democrația, pluralismul și demnitatea umană sunt valori care merită să fie protejate; totodată, ea a declarat neconstituțională orice activitate îndreptată către obținerea sau exercitarea puterii publice prin folosirea forței (...). Secțiunea 269/B impune sancționarea faptelor de a distribui, de a utiliza în fața unei mari adunări publice și de a expune public simboluri care au fost folosite de către regimurile politice dictatoriale (...). Toate aceste simboluri (...) simbolizează idei politice negative care au fost puse în practică în istoria Ungariei, în secolul al XX-lea, ele sunt interzise în mod expres (...) în Constituție și s-a impus tuturor obligația de a li se opune (...).

Utilizarea simbolurilor în maniera interzisă de Secțiunea 269/B din Codul penal poate provoca un sentiment rezonabil de amenințare și teamă, justificat de experiența concretă a oamenilor (...) care au suferit în trecut, deoarece asemenea simboluri prezintă riscul ca asemenea acțiuni inumane să se repete (...).

În opinia Curții Constituționale, dacă (...) protecția valorilor constituționale nu poate fi realizată prin alte mijloace, protecția obținută prin legea penală nu este disproporționată, cu condiția să existe necesitatea protecției împotriva utilizării unor asemenea simboluri. Necesitatea (...) depinde de natura restricției, de contextul social și istoric și de impactul asupra persoanelor afectate. (...) în prezenta cauză, statutul examinat urmărește scopul de a proteja valorile constituționale (...).

Îngăduirea utilizării necondiționate, deschise și publice, a simbolurilor vizate (...) ar jigni toate persoanele atașate democrației, care respectă demnitatea umană a

oamenilor și condamnă astfel ideologiile urii și ale violenței, și ar jigni în mod special pe aceia care au fost persecutați de nazism și de comunism. În Ungaria, amintirile celor două ideologii reprezentate de simbolurile interzise (...) sunt încă vii în conștiința publică (...). Persoanele care au suferit profund și rudele lor trăiesc printre noi. Utilizarea unor asemenea simboluri reamintește trecutul recent și amenințările acelor vremuri, suferințele inumane, deportările și ideologiile fatale (...).

Din perspectivă istorică, restrângerea libertății de exprimare prin Secțiunea 269/B din Codul penal reprezintă răspunsul unei nevoi sociale stringente.

Potrivit Curții Constituționale, în situația istorică actuală, nu există niciun instrument juridic efectiv, altul decât dreptul penal și pedeapsa penală, împotriva utilizării simbolurilor precizate în Secțiunea 269/B § 1 (...).

Pentru motivele arătate, în opinia Curții Constituționale, restrângerea instituită în Secțiunea 269/B din Codul penal nu este disproporționată”.

În ceea ce privește admisibilitatea plângerii, Guvernul s-a referit la jurisprudența Curții¹ și a reamintit că atunci când dreptul la libertatea de exprimare a fost invocat de către petenți pentru a justifica publicarea unor texte care violau însuși spiritul Convenției și valorile esențiale ale democrației, Comisia Europeană a Drepturilor Omului a recurs, direct ori indirect, la art. 17 din Convenție, pentru a respinge susținerile acestor petenți și pentru a le declara plângerile inadmisibile. În opinia Guvernului, Curtea a confirmat ulterior această abordare² și, mai mult chiar, într-o cauză care implica art. 113, ea a precizat că „scopul general al art. 17 este acela de a preveni grupările totalitare de la exploatarea, în interese proprii, a principiilor enunțate de Convenție”³. Guvernul a precizat că există și alte cauze în care Curtea a formulat concluzii similare⁴.

În perspectiva Guvernului, steaua roșie simbolizează idei și practici totalitare îndreptate împotriva valorilor fundamentale ale Convenției, iar gestul de a purta acest simbol exprimă dispreț față de victimele regimului comunist și reprezintă apărarea unei politici îndreptate spre distrugerea drepturilor și libertăților protejate de Convenție. Deși cazurile citate mai sus se referă la exprimarea unor idei rasiste și antisemite care aparțin nazismului și ideologiei totalitare, toate ideologiile de natură totalitară (inclusiv bolșevismul simbolizat de steaua roșie) ar trebui să fie tratate în mod egal, iar expresia lor să fie scoasă de sub protecția art. 10.

Petentul nu s-a exprimat cu privire la aceste susțineri ale Guvernului.

Curtea a considerat că această plângere este diferită de cele invocate de Guvern. În *Garaudy c. Franța* și în *Lehideux și Isorni c. Franța* era vorba despre apărarea politicii naziste, iar art. 10 a fost invocat de către grupări cu vederi totalitare. În această cauză nu s-a demonstrat că petentul a exprimat dispreț față de victimele unui regim totalitar sau că aparține unei grupări cu ambiții totalitare. Petentul era membru al unui partid politic înregistrat de stânga și a purtat steaua roșie la o **demonstrație legală** a partidului. În aceste circumstanțe, nu se poate concluziona că prin etalarea ei

¹ *Garaudy c. Franța* (2003); *J. Glimmerveen și J. Hagenbeek c. Olanda* (1979); *Pierre Marais c. Franța* (1996).

² *Lehideux și Isorni c. Franța* (1998).

³ *W.P. and Others c. Polonia* (2004).

⁴ *Norwood c. Regatul Unit* (2004); *Witzsch c. Germania* (2005).

s-a urmărit apărarea sau propagarea asupririi totalitare. Ea este, mai curând, simbolul unor mișcări politice legale de stânga. Contrar cauzelor citate mai sus, manifestarea care a fost sancționată în această cauză nu are legătură cu propaganda rasistă.

În consecință, plângerea nu reprezintă un abuz al dreptului de petiționare, din perspectiva art. 17 al Convenției. Ca atare, ea nu este incompatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției și nu poate fi declarată inadmisibilă.

În ceea ce privește fondul cauzei, Curtea a analizat mai întâi existența unei ingerințe în dreptul petentului la libertatea de exprimare.

Potentul a susținut că decizia instanțelor interne de a-l condamna pentru utilizarea unui simbol totalitar reprezintă o ingerință în dreptul său la libertatea de exprimare și, de vreme ce a fost stabilită răspunderea sa penală, este indiferentă suspendarea executării pedepsei pentru perioada de un an.

În opinia Guvernului, chiar dacă s-ar considera că decizia de condamnare a petentului reprezintă o ingerință în dreptul său la libertatea de exprimare, această ingerință a fost justificată din perspectiva art. 10 §2.

Curtea a apreciat că sancțiunea penală aplicată petentului reprezintă o **ingerință** în dreptul său protejat de art. 10 §1 al Convenției. De asemenea, a reiterat faptul că o asemenea ingerință violează Convenția dacă nu îndeplinește exigențele art. 10 §2. În acest sens, trebuie să se stabilească dacă a fost „prevăzută de lege”, dacă a urmărit unul sau mai multe scopuri legitime și a fost „necesară într-o societate democratică”.

Curtea a analizat mai întâi dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”. Guvernul și-a însușit poziția Curții Constituționale, potrivit căreia restricțiile privind utilizarea simbolurilor totalitare sunt prevăzute de lege care este suficient de clară pentru a îndeplini condițiile predictibilității.

Curtea a precizat că acest aspect nu a fost contestat de către părți, astfel încât a acceptat calificarea ingerinței ca fiind prevăzută de lege.

În ceea ce privește scopul legitim al ingerinței invocate, petentul a subliniat că Ungaria a trecut de la un regim totalitar la o societate democratică în urmă cu peste două decenii. Ungaria a devenit membră a Consiliului Europei, a NATO, a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și a UE. Țara este o democrație stabilă în care, din 1990, au avut loc cinci alegeri generale cu participarea mai multor partide politice. Partidul de aripă stângă, căruia îi aparține petentul, nu a fost niciodată acuzat că ar fi încercat să răstoarne Guvernul. Acest partid a participat la toate alegerile generale, dar nu a atins niciodată pragul necesar pentru a obține un loc în Parlament. Guvernul nu a pretins că petentul, partidul său ori ideologia acestuia ar amenința regimul politic democratic al țării. În aceste condiții, scopul legitim de a declanșa urmărirea penală a petentului pentru etalarea unei stele roșii la o manifestare politică este foarte vag.

Guvernul a precizat că dispoziția legală contestată a fost introdusă în Codul penal pentru că dictaturile secolului al XX-lea au provocat multă suferință poporului ungar. Etalarea simbolurilor legate de dictatură provoacă multor cetățeni sentimente de neliniște, teamă ori indignare, iar uneori chiar violează drepturile celor morți. Etalarea publică a simbolurilor unui partid de dictatură echivalează cu opoziția față de domnia legii și trebuie să fie privită ca o demonstrație împotriva democrației pluraliste.

Guvernul s-a manifestat în concordanță cu poziția Curții Constituționale asupra acestei chestiuni și a susținut că măsura aplicată petentului a urmărit scopurile legitime de a preveni dezordinea și de a proteja drepturile terților.

Curtea a acceptat faptul că ingerința invocată a urmărit scopurile legitime de a preveni dezordinea și de a proteja drepturile terților.

În continuare, Curtea a analizat dacă ingerința era necesară într-o societate democratică și, în special, dacă a fost proporțională cu scopul urmărit.

Petentul a susținut că există o diferență esențială între ideologiile fasciste și comuniste și că, în orice caz, steaua roșie nu poate fi asociată exclusiv „dictaturii comuniste”. În cadrul mișcării muncitorești internaționale, steaua roșie – uneori înțeleasă ca reprezentare a celor cinci continente sau a celor cinci degete ale mâinii unui muncitor – a fost privită, începând din secolul al XIX-lea, ca simbol al luptei pentru justiție socială, pentru eliberarea muncitorilor și libertatea oamenilor și, în general, ca simbol al socialismului în sens larg.

În 1945, Ungaria și alte state din vechiul bloc estic au fost eliberate de sub controlul nazist de către soldați sovietici care purtau steaua roșie. Pentru mulți cetățeni ai acestor state, steaua roșie este asociată cu ideea de antifascism și cu eliberarea de sub totalitarismul de aripă dreaptă. Ea a fost adoptată de către intelectualii progresivi care urmăreau să realizeze reconstrucția și modernizarea Ungariei de la începutul secolului al XX-lea.

Petentul a recunoscut faptul că înainte de tranziția la democrație, în Europa Centrală și de Est au fost săvârșite infracțiuni grave de către forțele de securitate ale regimurilor totalitare, iar steaua roșie se număra printre simbolurile lor totalitare. Totuși, aceste violări ale drepturilor omului nu pot discredita ideologia comunistă ca atare și nu pot contesta valorile simbolizate de steaua roșie.

În plus, spre deosebire de propaganda fascistă, promovarea comunismului nu a fost considerată ilegală de către instrumente de drept internațional. Steaua roșie este considerată un simbol al diverselor mișcări și idei de stânga și poate fi etalată în mod liber în majoritatea statelor europene. De fapt, Ungaria este singurul stat parte al Convenției în care etalarea publică a stelei roșii este incriminată ca infracțiune.

De asemenea, petentul a subliniat că Guvernul nu a demonstrat existența unei „nevoi sociale stringente” care să impună o interdicție generală de a etala public acest simbol. Este puțin probabil ca stabilitatea democrației pluraliste a Ungariei să fie subminată prin faptul că el a utilizat un simbol politic pentru a-și exprima apartenența ideologică și identitatea politică. Dimpotrivă, interdicția generală de a folosi steaua roșie ca simbol politic este cea care subminează pluralismul, prin împiedicarea lui și a altor politicieni de stânga să-și exprime în mod liber opiniile politice.

Guvernul a susținut că în Ungaria steaua roșie nu este doar un simbol al mișcării muncitorești internaționale. Istoria recentă a Ungariei a schimbat semnificația sa într-un simbol al regimului totalitar caracterizat de ideologii și practici care au apărut violări masive ale drepturilor omului și acapararea prin forță a puterii. Purtarea acestui simbol în public echivalează cu asumarea și cu intenția de propagare a ideologiilor de natură totalitară care au caracterizat dictaturile comuniste.

Guvernul a atras atenția asupra deciziei Curții Constituționale, potrivit căreia această restricție a dreptului la **libertatea de exprimare**, raportată la experiența

istorică a societății maghiare, este răspunsul unei „nevoi sociale stringente” și urmărește scopurile legitime de a preveni dezordinea și de a proteja drepturile terților. Curtea Constituțională a acceptat faptul că aceste scopuri nu puteau fi atinse prin mijloace mai puțin severe decât cele ale dreptului penal. În plus, această instanță a considerat că restricția este proporțională scopurilor urmărite, deoarece ea are un caracter limitat și vizează doar câteva forme bine stabilite de expunere publică a unor asemenea simboluri, și anume cele care implică asumarea ideologiilor totalitare pe care le reprezintă și identificarea cu aceste ideologii. S-a admis faptul că nu este interzisă utilizarea acestor simboluri în scopuri științifice, artistice, educaționale sau informative.

Guvernul a subliniat că potrivit legii, fapta petentului poate fi sancționată doar cu amendă penală, iar aceasta este cea mai ușoară pedeapsă în dreptul penal maghiar. În plus, petentului nu i s-a aplicat pedeapsa, ci i s-a acordat o perioadă de probă de un an.

Curtea s-a referit la principiile generale care se aplică în cauză pentru a stabili dacă ingerința a fost „necesară într-o societate democratică” și, implicit, dacă ea corespunde unei „nevoi sociale stringente”. Statele părți au o anumită marjă de apreciere atunci când stabilesc dacă o asemenea nevoie există, dar ea este corelată controlului european, care include atât legislația cât și hotărârile care fac aplicarea ei, chiar și cele pronunțate de o instanță independentă. Curtea este așadar autorizată să decidă în ultimă instanță dacă o restricție este în concordanță cu libertatea de exprimare protejată de art. 10.

În exercitarea jurisdicției sale de control, sarcina Curții nu este aceea de a lua locul autorităților naționale competente, ci, mai curând, aceea de a revizui din perspectiva art. 10 hotărârile pe care acestea le-au pronunțat în virtutea puterii lor de apreciere. În mod special, Curtea trebuie să stabilească dacă rațiunile invocate de către autoritățile naționale pentru a justifica ingerința sunt „relevante și suficiente”. Procedând astfel, Curtea trebuie să se asigure că autoritățile naționale s-au întemeiat pe o evaluare rezonabilă a faptelor relevante și că au aplicat standarde conforme principiilor exprimate în art. 10.

De asemenea, Curtea a reiterat faptul că libertatea de exprimare, protejată de art. 10 §1 al Convenției, este unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una dintre condițiile de bază ale dezvoltării sale și ale sentimentului de împlinire al fiecărei persoane. Supusă parag. 2 al art. 10, ea se aplică nu doar „informațiilor” sau „ideilor” care sunt receptate favorabil ori care sunt considerate inofensive ori indiferente, ci și celor care ofensează, șochează ori deranjează; acestea sunt exigențele pluralismului, ale toleranței și ale deschiderii interioare, în absența cărora nu există societate democratică. Cu toate că libertatea de exprimare poate fi supusă unor excepții, acestea „trebuie să fie interpretate în sens restrâns”, iar „necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită în mod convingător”.

În plus, Curtea a subliniat că art. 10 §2 lasă puțin loc restricțiilor privind discursul politic sau dezbaterile chestiunilor de interes public. În această cauză, decizia petentului de a purta în public o stea roșie trebuie să fie privită ca fiind modul său de a-și exprima opiniile politice. Etalarea unor simboluri vestimentare se încadrează în limitele de aplicare ale art. 10.

Curtea a evaluat starea de fapt a prezentei cauze din perspectiva principiilor arătate. Mai întâi, a reamintit cauza *Rekvenyi c. Ungaria* (1999) care, în materia

libertății de exprimare, viza restricția anumitor **drepturi politice ale ofițerilor** de poliție maghiari. În acea cauză, restricțiile respective au fost considerate compatibile cu art. 10 al Convenției, mai ales în temeiul faptului că ele se aplicau membrilor forțelor armate care, în circumstanțele speciale ale tranziției spre democrație, urmau să aibă un rol esențial în susținerea pluralismului, dar în egală măsură îl putea submina dacă și-ar fi pierdut neutralitatea. Curtea a statuat că acea ingerință se circumscribează marjei de apreciere a autorităților naționale, deoarece ele înțelegeau experiența istorică a Ungariei care se afla la baza acelei restricții.

Totuși, Curtea a apreciat că circumstanțele prezentei cauze sunt diferite de cele prezentate mai sus, cel puțin din două puncte de vedere. În primul rând, dl Vajnai era un om politic care nu participa la exercițiul puterii publice, în timp ce dl Rekvényi era un ofițer de poliție. În al doilea rând, s-au scurs aproape două decenii de când Ungaria a trecut la pluralism, iar statul s-a dovedit a fi o democrație stabilă: a devenit membru al UE, după ce mai întâi s-a integrat în sistemul de valori al Consiliului European și al Convenției. În plus, nimic nu sugerează că ar exista un pericol real și prezent ca vreo mișcare sau vreun partid politic să restaureze dictatura comunistă. Guvernul nu a demonstrat existența unei asemenea amenințări înainte de a institui interdicția menționată.

Curtea s-a referit și la motivarea Curții Constituționale, pe care s-au întemeiat argumentele Guvernului privind marja de apreciere pe care o au statele în acest domeniu. În acest sens, instanța europeană a subliniat că niciunul dintre cazurile pe care le-a citat Curtea Constituțională⁵ nu tratează în mod expres problema limitelor pe care le are statul în restrângerea libertății de exprimare a oamenilor politici.

În opinia Curții, atunci când libertatea de exprimare este exercitată prin intermediul unui discurs politic, limitările sunt justificate doar dacă există o nevoie socială evidentă, stringentă și precisă. Prin urmare, orice restricții trebuie aplicate cu cea mai mare grijă, mai ales atunci când este vorba de simboluri care au semnificații multiple. În astfel de cazuri există riscul ca interdicția de ansamblu a acestor simboluri să creeze o restricție și în contexte care aceasta nu s-ar justifica.

Este adevărat că violările masive ale drepturilor omului, comise în timpul comunismului, au discreditat valoarea simbolică a stelei roșii. Cu toate acestea, ea nu poate fi înțeleasă ca reprezentând exclusiv regimul totalitar comunist, așa cum a pretins implicit Guvernul. Steaua roșie încă mai simbolizează, de asemenea, mișcarea muncitorească internațională, care luptă pentru o societate mai dreaptă, precum și anumite partide politice legale, care sunt active în diferite state membre.

În plus, Guvernul nu a demonstrat că expunerea vestimentară a stelei roșii înseamnă exclusiv identificarea cu ideile totalitare, mai ales că petentul a recurs la acest gest cu ocazia unei demonstrații pașnice organizate în mod legal, la care a participat în calitate de vicepreședinte al unui partid politic înregistrat, de aripă stângă, și nu i se cunoștea vreo intenție de a participa la viața politică a Ungariei în detrimentul statului de drept. Curtea a subliniat că doar examinarea atentă a contextului în care sunt exprimate cuvintele ofensatoare permite o distincție coerentă

⁵ *Barfod c. Danemarca* (1989); *Markt intern Verlag GmbH și Klaus Beermann c. Germania* (1989); *Chorherr c. Austria* (1993); *Casado Coca c. Spania* (1994); *Jacobowski c. Germania* (1994).

între limbajul șocant și ofensiv, protejat de art. 10, și limbajul care nu beneficiază de dreptul la toleranță într-o societate democratică.

Pentru aceste motive, Curtea a considerat că interdicția invocată în această cauză este prea largă în raport cu semnificațiile multiple pe care le are steaua roșie. Interdicția contestată include activități sau idei care fac parte, în mod evident, dintre cele protejate de art. 10. În plus, nu există niciun criteriu satisfăcător pentru a distinge între diferitele semnificații ale simbolului incriminat, iar legislația relevantă a Ungariei nici nu încearcă să ofere un astfel de criteriu distinctiv. Chiar dacă ar fi existat asemenea distincții, s-ar fi creat incertitudini cu efect paralizant asupra libertății de exprimare și asupra autocenzurii.

În ceea ce privește scopul invocat, de prevenire a dezordinii, Curtea a precizat că Guvernul nu s-a referit la nicio situație în care etalarea publică a stelei roșii să fi provocat în Ungaria vreun pericol actual sau îndepărtat. În opinia Curții, înlăturarea unui pericol presupus, ca o măsură preventivă de protecție a democrației, nu poate fi considerată o „nevoie socială stringentă”. Oricum, distinct de interdicția invocată, există mai multe fapte care sunt incriminate de legea maghiară cu scopul de a reprima tulburările publice, chiar dacă acestea ar fi provocate de utilizarea stelei roșii.

În ceea ce privește legătura dintre interdicția stelei roșii și ideologia ofensivă, totalitară, Curtea a subliniat că răspândirea potențială a acestei ideologii, deși ar fi odioasă, nu poate constitui unica rațiune pentru a o limita printr-o sancțiune penală.

Un simbol care poate avea mai multe semnificații în contextul stării de fapt a cauzei, expus de către liderul unui partid politic înregistrat căruia nu i se cunosc ambiții totalitare, nu poate fi echivalat cu propaganda periculoasă. Cu toate acestea, Secțiunea 239/B din Codul penal al Ungariei nu pretinde dovada faptului că etalarea simbolului echivalează cu propaganda totalitară. În schimb, simpla expunere este considerată a fi, indiscutabil, propagandă totalitară, cu excepția cazurilor în care etalarea simbolului servește unor scopuri științifice, artistice, informative sau educaționale. În opinia Curții, caracterul nediscriminatoriu al interdicției impune concluzia că aceasta este inacceptabil de largă.

Curtea nu a neglijat faptul că teroarea sistematică folosită pentru a consolida regimul comunist al câtorva țări, printre care și Ungaria, a creat o cicatrice adâncă în mintea și în sufletul Europei. De aceea, etalarea unui simbol odios în perioada acelor regimuri poate tulbura victimele trecutului și rudele lor, cărora asemenea gesturi le-ar putea părea, în mod îndreptățit, lipsite de respect. Cu toate acestea, astfel de sentimente, deși sunt de înțeles, nu pot, prin ele însele, să fixeze limitele libertății de exprimare. Date fiind cunoscutele garanții juridice, morale și materiale, pe care Ungaria le-a oferit victimelor comunismului, asemenea emoții nu pot fi considerate temeri raționale. În opinia Curții, un sistem juridic care restrânge drepturile omului pentru a satisface dictatele sentimentului public – real sau imaginar – nu poate fi considerat conform nevoilor sociale stringente ale unei societăți democratice, întrucât această societate trebuie să gândească în mod rezonabil. A susține contrariul ar însemna a admite faptul că libertatea de exprimare și libertatea opiniei sunt supuse unui veto arbitrar.

Pe aceste considerente, Curtea a apreciat că sancționarea petentului pentru simplul fapt de a fi purtat o stea roșie nu poate fi considerată drept răspuns la o „nevoie

socială stringentă”. De asemenea, măsura care i s-a aplicat, deși este destul de ușoară, are caracter penal și antrenează consecințe foarte grave. Sancțiunea nu a fost proporțională scopului legitim urmărit. Ca atare, ingerința în dreptul petentului la libertatea de exprimare nu poate fi justificată din perspectiva art. 10 § 2 din Convenție.

Art. 10 al Convenției a fost violat.

În temeiul art. 41 din Convenție, petentul a solicitat 10.000 Euro, cu titlu de daune morale cauzate de pierderea reputației sale ca urmare a hotărârii de condamnare.

În privința acestei cereri, Curtea a statuat că recunoașterea unei violări a art. 10 din Convenție conferă petentului o satisfacție suficientă pentru orice prejudiciu moral pe care l-a suferit.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Marea Cameră

Cauza Guja c. Moldova

Hotărârea din 12 februarie 2008

Art. 10 din Convenție – „Libertatea de exprimare”

În perioada la care se raportează această cauză, dl Iacob Guja era Directorul Departamentului de Presă din cadrul Parchetului General.

La 21 februarie 2002, patru ofițeri de poliție (M.I., B.A., I.P. și G.V.) au arestat zece persoane suspectate de săvârșirea unor ilegalități privind alegerile parlamentare. În plus, se bănuia că una dintre aceste persoane era principalul lider al unei grupări infracționale. După ce au fost eliberați din arest, suspectii au adresat Parchetului o plângere, pe motivul ilegalității arestului și al relelor tratamente la care au fost supuși de către cei patru ofițeri de poliție. În urma acestei plângeri, a fost demarată o anchetă împotriva polițiștilor acuzați.

În iunie 2002, cei patru ofițeri au scris și au semnat împreună scrisori adresate președintelui Voronin, prim-ministrului Tarlev și purtătorului de cuvânt al Parlamentului, dl Mișin. Prin aceste scrisori, polițiștii încercau să obțină protecție împotriva urmăririi penale. Ei și-au exprimat punctul de vedere cu privire la ancheta penală și s-au plâns de caracterul abuziv al acțiunilor Parchetului. De asemenea, au cerut să se verifice legalitatea acuzațiilor penale care s-au formulat împotriva lor. La 21 iunie 2002, dl Mișin a înaintat Parchetului General scrisoarea primită, căreia i-a alăturat o notă redactată pe hârtie oficială, cu antetul Parlamentului. Nota nu era marcată ca având un caracter secret. Textul său avea următorul conținut:

„Stimate Domnule Rusu,

După citirea acestei scrisori, apare o întrebare: reprezentantul Procurorului General luptă împotriva infracționalității sau a polițiștilor? Această problemă este și mai presantă, prin faptul că polițiștii în cauză fac parte din una dintre cele mai bune echipe ale Ministerului Afacerilor Interne, a cărei activitate este acum blocată, ca rezultat al eforturilor unor angajați ai Parchetului General. Vă rog să vă implicați personal în acest caz și să îl rezolvați cu stricta respectare a legii”.

În ianuarie 2003, dl Voronin a vizitat Centrul pentru lupta împotriva criminalității economice și a corupției; în timpul acelei vizite el a abordat, printre altele, problema presiunilor abuzive pe care le exercită unii funcționari publici asupra organelor de

aplicare a legii, cu privire la procedurile penale în derulare. Președintele a făcut chemare la lupta împotriva corupției și a cerut celor care aplică legea să ignore orice tentativă a demnitarilor publici de a exercita presiuni asupra lor. Declarațiile Președintelui au fost făcute publice de către presă.

La o dată neprecizată, procedurile penale demarate împotriva celor patru polițiști au fost întrerupte.

La câteva zile după ce Președintele a cerut să se lupte împotriva corupției, dl Guja a trimis ziarului Jurnal de Chișinău copii ale celor două scrisori („scrisorile”) primite de către Parchetul General: nota scrisă de dl Mișin și scrisoarea unui ministru din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, dl A. Ursachi, adresată unui reprezentant al Parchetului. Și această scrisoare era redactată pe hârtie oficială, care purta antetul Ministerului Afacerilor Interne și nu era marcată ca având un caracter secret. Textul ei menționa, printre altele:

„...Maiorul M.I. [unul dintre cei patru ofițeri] a fost condamnat în 12 mai 1999 (...) pentru fapte incriminate de art. 116 (2) [arest ilegal care amenință viața sau sănătatea sau care provoacă suferință fizică], art. 185 (2) [abuz de putere însoțit de acte de violență, utilizarea armelor de foc sau tortură] și art. 193 (2) [obținerea unei mărturii prin acte de violență și insulte] din Codul penal și a fost obligat la plata unei amenzi de 1.440 lei moldovenești (MLD) (128 Euro). În temeiul secțiunii 2 a Legii de amnistie, el a fost scutit de la plata acestei amenzi.

(...) la 24 octombrie 2001, maiorul M.I. a fost reinstalat în funcție, în Ministerul Afacerilor Interne”.

La 31 ianuarie 2003, ziarul Jurnal de Chișinău a publicat un articol intitulat „Vadim Mușin intimidează procurorii”. Printre altele, articolul preciza următoarele:

„La sfârșitul săptămânii trecute, în timpul unei întâlniri care a avut loc, la Centrul pentru lupta împotriva criminalității economice și a corupției, Președintele a cerut instituțiilor de aplicare a legii să coopereze în lupta împotriva crimei organizate și a corupției și să ignore solicitările telefonice, (...) referitoare la cauzele aflate în desfășurare, pe care le instrumentează.

Inițiativa Președintelui nu este întâmplătoare. Fenomenul a devenit foarte răspândit, mai ales în timpul ultimilor câțiva ani și a fost subiect de dezbatere în mass-media și de către organizațiile internaționale.

Recent, presa a relatat cazul parlamentarului comunist A.J. care a încercat să influențeze cercetarea penală a unui vechi prieten, demnitar de rang înalt în Ministerul Agriculturii, care a fost prins în flagrant. Cu toate acestea, nu s-a luat nici o măsură legală. (...).

De asemenea, presa a relatat că dl Mișin i-a cerut Procurorului General să concedieze doi procurori, pe I.V. și P.B., care erau implicați în ancheta privind dispariția lui P.D., șeful Departamentului de tehnologie a informației. Aceasta s-a întâmplat, se pare, după ce procurorii au descoperit probe care implicau demnitari din Ministerul Afacerilor Interne în săvârșirea infracțiunii.

Rezultatele anchetei interne privind activitățile acestor doi procurori nu se cunosc încă. Totuși, surse din cadrul Parchetului au relatat acestei publicații că, la insistențele unei persoane cu autoritate, lui I.V. și P.B. li s-ar cere să demisioneze, chiar dacă ar fi găsiți nevinovați.

Acum, cât timp declarațiile Președintelui referitoare la traficul de influență sunt încă proaspete în minte, dezvăluim o nouă anchetă privind demnitari de rang înalt.

Purtătorul de cuvânt al Parlamentului încearcă să protejeze patru ofițeri de poliție aflați sub cercetare penală. Apropierea dlui Mișin de polițiști nu este nouă, de vreme ce rădăcinile sale profesionale se află în forțele poliției. Sursele noastre au afirmat că acesta nu este singurul caz în care dl Mișin a intervenit în favoarea polițiștilor certați cu legea(...)

Procurorul Ciocana a declanșat urmărirea penală împotriva a patru ofițeri de poliție (...), după ce aceștia au folosit forța în timpul arestului ilegal al unui grup de persoane.

(...) ofițerii de poliție au atacat arestații, lovindu-i cu pumnii și cu picioarele (...). În plus, s-a descoperit că unul dintre ofițeri a făcut declarații false în raportul poliției privind arestul (...). Cei patru polițiști au fost investigați și pentru obținerea unor mărturisiri cu folosirea forței (...).

Ancheta a durat mai mult de un an. Când era aproape terminată, (...) polițiștii au început să ceară protecție (...).

La 20 iunie 2002, ofițerii de poliție au scris scrisori Președintelui Vladimir Voronin, Prim-Ministrului Vasile Tarlev și purtătorului de cuvânt al Parlamentului, Vadim Mișin și i-au rugat să intervină pentru încetarea urmării penale, pe care ei o considerau nejustificată. (...).

Primul care a reacționat la scrisoarea lor a fost purtătorul de cuvânt al Parlamentului, Vadim Mișin. La 21 iunie 2002 (...), el a trimis Procurorului General o scrisoare, prin care, pe un ton poruncitor i-a cerut să intervină personal în cazul celor patru polițiști. Deși i-a cerut Procurorului General să se implice în acest caz «cu respectarea strictă a legii», tonul scrisorii demonstrează în mod clar că el îi dădea un ordin să cerceteze cazul foarte rapid.

În urma intervenției celor mai influente persoane din stat, Parchetul General a întrerupt urmărirea penală împotriva polițiștilor și a dispus efectuarea unei anchete interne cu privire la corectitudinea deciziei de a iniția urmărirea penală împotriva lor (...).

Surse din interiorul Ministerului Afacerilor Interne au confirmat faptul că ofițerul M.I. [unul dintre cei patru polițiști] fusese condamnat [anterior] de către Curtea de Apel și obligat la plata unei amenzi penale de 1.440 MDL. În conformitate cu Legea amnistiei, el a fost scutit de achitarea amenzii. În plus, la 24 octombrie 2001 (...) a fost reîncadrat în Ministerul Afacerilor Interne.

Fără a comenta decizia Curții de Apel, dorim să facem câteva observații. M.I. a fost condamnat în temeiul art. 116, art. 185 și art. 193 din Codul penal, pentru abuz de putere, obținerea mărturisirilor prin folosirea forței și arest ilegal. Pentru aceste infracțiuni, Codul penal prevede condamnări de la 1 la 5 ani închisoare. Lui i s-a aplicat doar o amendă.

Mai mult chiar, Ministerul Afacerilor Interne l-a reîncadrat cât timp el era încă anchetat”.

Articolul publicat în Jurnal de Chișinău era însoțit de fotografii ale scrisorilor semnate de dl Mișin și de dl Ursachi.

La o dată neprecizată, Procurorul General i-a solicitat dlui Guja să dea explicații cu privire la modul în care s-a ajuns la publicarea celor două scrisori.

La 14 februarie 2003, dl Guja a răspuns în scris Procurorului General și a recunoscut că el a trimis ziarului scrisorile. În răspunsul său, petentul a precizat, printre altele:

„Gestul meu a fost o reacție la declarațiile făcute [de Președinte] referitor la lupta împotriva corupției și a traficului de influență. Am procedat astfel deoarece eram convins că ajut lupta împotriva flagelului traficului de influență, un fenomen care a devenit tot mai comun în ultimul timp.

Am crezut, și încă mai cred, că dacă fiecare dintre noi ar ajuta la descoperirea celor care abuzează de poziția lor pentru a împiedica administrarea corectă a justiției, situația s-ar schimba în bine.

În plus, consider că scrisorile pe care le-am predat Jurnalului de Chișinău nu erau secrete. Intenția mea nu a fost aceea de a face un deserviciu Parchetului ci, dimpotrivă, de a-i crea o imagine pozitivă”.

La o dată neprecizată, a fost destituit procurorul I.D., suspectat că el ar fi fost cel care i-a dat dlui Guja scrisorile.

La 17 februarie 2003, dl Guja a trimis o nouă scrisoare Procurorului General, în care a precizat că nu a obținut scrisorile prin intermediul lui I.D. și a adăugat următoarele:

„Dacă modul în care am acționat este considerat o încălcare a regulamentului intern, atunci eu sunt cel care ar trebui să poarte responsabilitatea.

Am acționat cu respectarea Legii privind accesul la informații, a Legii autorităților de acuzare și a Codului penal. Am crezut că declarațiile [Președintelui] care deplâneau actele de corupție și traficul de influență sunt sincere. Spre marele meu regret, observ că Parchetul General a ridicat o scrisoare de la un demnitar public (care, în opinia mea, este un exemplu clar de implicare politică directă în administrarea justiției) la statutul de secret de stat. Acest lucru, corelat cu destituirea lui I.D., mă îngrijorează și mă face să mă îndoiesc în mod serios că principiile statului de drept și drepturile omului sunt respectate în Republica Moldova”.

La 3 martie 2003, dl Guja a fost destituit. În motivarea acestui gest s-a invocat, pe de-o parte, faptul că scrisorile dezvăluite ziarului aveau un caracter secret și, pe de altă parte, faptul că dl Guja nu s-a adresat șefilor altor departamente din cadrul Parchetului General înainte de a le divulga, încălcând astfel secțiunile 1.4 și 4.11 din Regulamentul intern al Departamentului de Presă.

La 21 martie 2003 dl Guja a demarat proceduri judiciare interne și a formulat o acțiune civilă împotriva Parchetului General, prin care a solicitat să fie reinstalat în funcție. În susținerea cererii sale, a arătat că scrisorile pe care le-a divulgat presei nu purtau marca documentelor secrete, că el nu avea obligația de a se adresa șefilor altor departamente înainte de a contacta presa, că a predat scrisorile la cererea ziarului și că destituirea lui era o încălcare a dreptului său la libertatea de exprimare.

La 16 septembrie 2003, Curtea de Apel din Chișinău a respins acțiunea dlui Guja. În motivarea sentinței s-a arătat că acesta a încălcat obligațiile impuse de art. 1.4 și 4.11 din Regulamentul Intern al Departamentului de Presă, prin faptul că nu s-a adresat altor conducători de departamente și pentru că a divulgat documente secrete.

Domnul Guja a atacat sentința pronunțată de Curtea de Apel din Chișinău. El a reluat argumentele prezentate în primă instanță și a susținut, în plus, faptul că divulgarea scrisorilor nu i-a creat angajatorului său nici un prejudiciu.

La 26 noiembrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a respins apelul formulat, păstrând motivarea Curții de Apel din Chișinău. Referitor la susținerile petentului privind libertatea de exprimare, Curtea Supremă a statuat că dreptul la exprimare nu presupune dobândirea informațiilor în mod abuziv, folosind atribuțiile de serviciu.

Nici Parchetul General și nici dl Mișin nu au contestat caracterul autentic al scrisorilor divulgate ziarului sau veridicitatea informațiilor cuprinse în articolul publicat la 31 ianuarie 2003 și nici nu au demarat vreo procedură judiciară.

Deoarece reacția Parchetului General, după publicarea articolului din 31 decembrie 2003, nu a fost cea anticipată de ziarul Jurnal de Chișinău, acesta din urmă a inițiat proceduri judiciare pentru a obține o decizie care să impună Parchetului General declanșarea unei anchete cu privire la amestecul dlui Mișin într-o cercetare penală aflată în desfășurare. În motivarea acestui demers s-a susținut că, potrivit Codului de Procedură Penală, articolele de ziar și scrisorile publicate în ziare pot fi temei pentru declanșarea procedurilor penale, iar Parchetul avea obligația de a dispune efectuarea unei anchete.

Acțiunea formulată de ziarul Jurnal de Chișinău a fost respinsă atât de Curtea Districtuală Râșcani, cât și de Curtea Regională Chișinău. Instanțele au considerat că publicația nu are capacitate procesuală pentru înregistrarea unei plângeri și, oricum, articolul din 31 ianuarie 2003 exprimă doar un punct de vedere personal, nefiind o cerere oficială pentru inițierea unei cercetări penale.

La 14 martie 2003, ziarul Jurnal de Chișinău a publicat o continuare a articolului din 31 ianuarie 2003, intitulat „Mișin a început pedepsirea procurorilor”. Textul descria evenimentele care au urmat publicării primului articol și afirma că dl Mișin a fost înfuriat de conținutul acestuia și că a cerut Parchetului să identifice și să sancționeze persoanele responsabile pentru divulgarea scrisorii lui. Ca atare, Parchetul a declarat război subordonaților care au refuzat să tolereze intervenția politică în lucrările sistemului de justiție penală. În articol se afirma că acțiunile Parchetului se aliniau tendinței generale a ultimilor ani, de a înlocui angajați cu multă experiență profesională, care refuzau să se supună directivelor formulate de către noul Guvern, cu persoane care au o pregătire îndoielnică. S-a precizat că surse din interiorul Parchetului General au dezvăluit ziarului faptul că dl Mișin și consilierii președintelui au transmis indicații sistematice privind persoanele care trebuie angajate sau destituite. În anul anterior, de pildă, au fost destituiți din cadrul Parchetului Chișinău treizeci de procurori cu experiență profesională.

Articolul s-a referit și la destituirea dl G., ca urmare a presiunilor exercitate de dl Mișin și a precizat că surse din interiorul Parchetului General au dezvăluit ziarului faptul că Parchetul a primit zeci de scrisori de la dl Mișin și V.S. (un alt demnitar de rang înalt) legate de cercetări penale aflate în desfășurare.

Potrivit surselor publicației, la insistențele dlui Mișin au fost destituiți doi procurori care descoperiseră probe incriminatorii la adresa acestuia, în timpul unei cercetări legate de dispariția lui P.D., un important om de afaceri. Cercetarea a fost finalizată după destituirea celor doi procurori.

La 30 martie 2004, dl Guja a formulat o plângere la CEDO și a invocat violarea dreptului său la libertatea de exprimare, protejat de art. 10 al Convenției.

Cadrul juridic căruia i se circumscrie plângerea cuprinde norme de drept intern și internațional, precum și rapoarte internaționale de evaluare a sistemului juridic din Moldova.

Legislația internă relevantă trimite, printre altele, la prevederile Codului muncii, potrivit cărora angajații autorităților publice centrale pot fi destituiți pentru încălcarea gravă a obligațiilor profesionale.

Potrivit Secțiunii 1.4 din Regulamentul intern al Departamentului de presă din cadrul Parchetului General, „Departamentul de presă va planifica și va organiza, împreună cu birourile editoriale ale ziarelor, revistelor, ale stațiilor de radio și de televiziune și împreună cu șefii altor departamente din cadrul Parchetului General, materialele care urmează să fie publicate în presă cu privire la activitățile Parchetului General”. Secțiunea 4.11 a Regulamentului prevede: „[Șeful Departamentului de presă] este responsabil pentru calitatea materialelor publicate, pentru veridicitatea informațiilor primite și oferite și pentru păstrarea confidențialității potrivit legislației Republicii Moldova”.

La data evenimentelor care fac obiectul acestei cauze, nu exista nicio dispoziție referitoare la divulgarea de către angajați a actelor ilegale săvârșite la locul de muncă.

Codul penal în vigoare la acea dată interzicea orice ingerință într-o anchetă penală. Potrivit Codului de procedură penală informațiile privind săvârșirea unor infracțiuni, incluse în materiale publicate în presă, pot constitui un temei pentru declanșarea unei anchete penale. O altă mențiune prevede că materialele care fac parte dintr-un dosar penal nu pot fi divulgate fără autorizația persoanei care îl instrumentează.

Atât Constituția, cât și Legea privind autoritățile de acuzare se referă la independența procurorilor și a Parchetului. Totuși, potrivit legii, Procurorul General este numit la propunerea purtătorului de cuvânt al Parlamentului, iar reprezentanții săi sunt numiți de către Parlament, la propunerea Procurorului General.

Legea petițiilor și Legea privind statutul membrilor Parlamentului reglementează, printre altele, procedura de trimitere a cererilor către organele competente și prevăd dreptul membrilor Parlamentului de a contacta orice organ al statului și de a interveni pentru respectarea legii.

Sistemul juridic al Moldovei a fost evaluat în câteva rapoarte internaționale, elaborate de Comisia Internațională a Juriștilor (2004), de Freedom House (2003) și de Open Society Justice Initiative (2003). Toate aceste rapoarte au criticat caracterul precar al sistemului juridic, absența unei reale separații a puterilor, lipsa independenței justiției, practica intervenției executivului în soluționarea dosarelor și controlul exercitat de liderii comuniști.

Documentele internaționale relevante vizează convenții încheiate sub egida Națiunilor Unite ori adoptate în cadrul Consiliului Europei: Convenția nr. 158 privind încetarea raporturilor de muncă, încheiată în cadrul Organizației Internaționale a Muncii și ratificată de Moldova în 14 februarie 1997; Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată de către Adunarea Generală prin Rezoluția nr. 58/4 din 31 octombrie 2003, în vigoare din 14 decembrie 2005, dar care, la data pronunțării Curții, nu era ratificată de către Moldova; Convenția Consiliului Europei privind dreptul penal și corupția, din 27 ianuarie 1999, care este în vigoare pentru Moldova din 1 mai 2004; Convenția Consiliului Europei privind dreptul civil și corupția, din

4 noiembrie 1999, care este în vigoare pentru Moldova din 1 iulie 2004; Recomandarea privind Codurile de conduită a funcționarilor publici, adoptat de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 11 mai 2007.

Toate aceste documente internaționale se referă la necesitatea de a acorda angajaților posibilitatea de a raporta acțiunile ilegale săvârșite la locul de muncă și la importanța protejării acestor persoane de orice repercusiuni negative.

Curtea a analizat mai întâi admisibilitatea plângerii.

În formularea inițială a plângerii, petentul a invocat violarea art. 6 al Convenției, motivat de faptul că instanțele interne nu au luat în considerare argumentele pe care le-a prezentat în cadrul procedurilor prin care a încercat să obțină reinstalarea sa în funcție. Ulterior, petentul a solicitat însă Curții să nu mai analizeze acest capăt al plângerii. În consecință, Curtea nu s-a referit la pretinsa violare a art. 6 din Convenție.

Curtea a analizat admisibilitatea plângerii și din perspectiva art. 10 din Convenție, a cărui violare a fost invocată. În acest sens, ea a reținut că Guvernul nu a contestat autenticitatea scrisorii care a fost trimisă Procurorului General de către dl Mișin. Guvernul a susținut însă că nu s-a produs nicio ingerință în dreptul petentului la libertatea de exprimare, deoarece nu petentul era autorul articolelor publicate în Jurnal de Chișinău, iar demiterea lui nu a fost cauzată de exercitarea libertății de exprimare, ci de încălcarea Regulamentului intern al Parchetului. În opinia Guvernului, plângerea formulată de către petent este legată, în esență, de drepturile sale privind munca, astfel încât art. 10 nu își găsește aplicare.

Potentul a susținut că art. 10 are aplicabilitate în cauză, fiind indiferent faptul că nu este el autorul scrisorilor care au fost trimise ziarului. Potrivit jurisprudenței Curții citate de petent⁶, libertatea de exprimare include dreptul de a disemina informații primite de la terți.

Curtea a reiterat faptul că protecția instituită de art. 10 al Convenției se extinde asupra locului de muncă în general și a funcționarilor civili în special.

Potentul a trimis ziarului scrisorile, iar acesta le-a publicat. Întrucât art. 10 se referă și la libertatea de a comunica informații, iar petentul a fost destituit pentru că a contribuit la publicarea scrisorilor, Curtea a respins obiecția preliminară a Guvernului.

Curtea a considerat că plângerea petentului, raportată la art. 10 al Convenției, ridică serioase probleme de fapt și de drept, a căror soluționare depinde de analiza în fond a cauzei. În plus, nu s-a găsit niciun temei pentru a considera plângerea ca inadmisibilă.

În ceea ce privește fondul cauzei, Curtea a analizat mai întâi existența unei ingerințe în dreptul petentului la libertatea de exprimare. În acest sens, a precizat că destituirea petentului pentru faptul de a fi făcut publice scrisorile reprezintă o „**ingerință a unei autorități publice**” în dreptul său la libertatea de exprimare. O asemenea ingerință violează art. 10 al Convenției, cu excepția situației în care a fost „prevăzută de lege”, a urmărit unul sau mai multe scopuri legitime și a fost „necesară într-o societate democratică” pentru atingerea acelor scopuri.

Curtea a analizat mai întâi dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”. În susținerile sale inițiale, petentul a invocat faptul că ingerința nu era prevăzută de lege, întrucât

⁶ *Thoma c. Luxemburg și Jersild c. Danemarca.*

legislația pe care s-au întemeiat autoritățile interne nu este suficient de predictibilă. Totuși, în cadrul pledoariilor orale care au urmat, petentul nu a păstrat acest argument.

Curtea a precizat că petentul a fost destituit în temeiul art. 263/1 din Codul muncii, pentru încălcarea paragrafelor 1.4 și 4.11 din Regulamentul intern al Departamentului de Presă din cadrul Parchetului General. Părțile nu au contestat acest aspect, astfel încât Curtea a considerat că prevederile paragrafelor citate răspund condiției ca ingerința să fie „prevăzută de lege”.

Potentul a negat existența unui scop legitim al ingerinței invocate. Pe de altă parte, Guvernul a susținut că scopurile legitime urmărite constau în menținerea autorității puterii judecătorești, prevenirea infracționalității și protecția reputației altora. Curtea a acceptat existența scopului legitim de a preveni divulgarea informațiilor secrete. În acest sens, este semnificativ faptul că la data destituirii sale, petentul a refuzat să dezvăluie sursa informațiilor, ceea ce înseamnă că ea nu era publică și nici ușor accesibilă.

În consecință, Curtea a analizat dacă ingerința era necesară într-o societate democratică și, în special, dacă a fost proporțională cu scopul urmărit.

Potrivit petentului, divulgarea scrisorilor trebuia considerată un semnal de alarmă privind un comportament ilegal. El a subliniat faptul că a acționat cu bună-credință și că, atunci când a făcut publice scrisorile, avea convingerea că ele conțin informații privind săvârșirea unei abateri grave de către purtătorul de cuvânt al Parlamentului. Singurul motiv pentru care a divulgat scrisorile a fost acela de a sprijini lupta împotriva corupției și a traficului de influență. Potentul a contestat susținerea potrivit căreia nota redactată de către dl Mișin a urmărit doar să transmită Procurorului General scrisoarea celor patru ofițeri de poliție. De asemenea, petentul a precizat că scrisorile nu făceau parte dintr-un dosar penal.

Potentul a susținut că, datorită modului în care au fost numiți Procurorul General și reprezentanții săi și datorită poziției predominante pe care o are Partidul Comunist în Parlament, Parchetul General a fost perceput de către public ca fiind puternic influențat de către Parlament. Independența Parchetului General a fost garantată teoretic, dar nu și în practică. Procurorul General ar putea fi demis prin voința discreționară a Parlamentului. În anii 2002-2003, au fost destituiți peste treizeci de procurori care erau considerați neloiali Partidului Comunist. Și despre dl Mișin, care este unul dintre liderii partidului de guvernământ și purtător de cuvânt al Parlamentului, se spune că își folosește sistematic poziția pentru a influența soluționarea dosarelor penale.

Potentul a adăugat că limbajul scrisorii trimise de dl Mișin sugerează în mod neechivoc faptul că autorul său a intenționat să influențeze soluționarea urmăririi penale desfășurată împotriva celor patru ofițeri de poliție. Un astfel de comportament este incriminat de art. 190/1 din Codul penal. După primirea scrisorii, Procurorul General a dispus redeschiderea anchetei penale și apoi, la scurt timp, cercetările au fost întrerupte. Decizia polițiștilor de a solicita reprezentanților statali de cel mai înalt rang să investigheze legalitatea acuzațiilor penale care s-au formulat împotriva lor, indică existența unei practici contrare principiului separației puterilor. Este foarte puțin probabil ca ofițeri de poliție, care se ocupă de investigarea infracțiunilor, să nu

cunoască faptul că autoritățile cărora le-au adresat scrisorile nu aveau nicio funcție judiciară.

Ca atare, petentul a susținut că informațiile pe care le-a divulgat erau de mare interes public.

Pentru a le divulga, singura lui alternativă era să apeleze la un ziar. Moldova nu are nicio lege care să ofere angajaților o procedură pentru dezvăluirea ilegalităților de la locul de muncă. Ar fi fost inutil să sesizeze Procurorul General, întrucât acestuia îi lipsea independența. Cu toate că știa de scrisoarea dlui Mișin de aproximativ șase luni, Procurorul General nu a făcut decât să-i ascundă existența și să se conformeze termenilor în care a fost formulată. Refuzul său de a iniția cercetări penale împotriva dlui Mișin, după publicarea articolelor, confirmă faptul că orice dezvăluire făcută Parchetului ar fi fost inutilă. În plus, petentul a susținut că avea motive să se teamă că probele ar fi fost tănuite ori distruse dacă le-ar fi dezvăluit superiorilor săi. El a subliniat, de asemenea, că nu se putea adresa nici Parlamentului, deoarece 71 din cei 101 de parlamentari făceau parte din Partidul Comunist și nu exista niciun precedent de condamnare penală a unui membru al acestui partid.

Potentul s-a plâns și de severitatea sancțiunii care i-a fost impusă și a precizat că aceasta a atins maximum celei mai grele pedepse aplicabile.

Guvernul a susținut că scrisorile erau documente interne, iar atribuțiile petentului nu i-au permis accesul la ele. Prin urmare, el le-a „furat” pur și simplu. În plus, scrisorile aveau un caracter secret și făceau parte dintr-un dosar penal. Or, potrivit Codului de procedură penală, materialele dintr-un dosar penal nu pot fi făcute publice fără autorizația persoanei care conduce ancheta.

Buna credință a petentului este îndoielnică și pentru că nu se putea interpreta, în mod rezonabil, că scrisoarea dlui Mișin a creat presiuni abuzive asupra Procurorului General. Expresia „vă rog să vă implicați personal în acest caz și să îl soluționați cu respectarea strictă a legii” este o formă normală de comunicare între diferite organe ale statului. Dl Mișin nu a făcut decât să transmită scrisoarea celor patru polițiști organelor competente – Parchetului General, în conformitate cu Legea Petițiilor și cu Legea privind statutul membrilor Parlamentului. Potrivit acestei ultime legi, un membru al Parlamentului are dreptul, printre altele, să analizeze cererile primite de la cetățeni, să le transmită autorităților competente, să participe la examinarea lor și să monitorizeze respectarea legii.

Nu există niciun raport de cauzalitate între scrisoarea dlui Mișin și decizia subsecventă de încetare a cercetărilor penale inițiate împotriva celor patru polițiști. Parchetul General este un organ cu o independență reală, garantată de Constituție și de legislația Moldovei.

Guvernul a subliniat faptul că petentul a invocat, în fața instanțelor interne și a angajatorului său, motive diferite ale gestului la care a recurs. Acest lucru indică reaua lui credință și demonstrează că adevăratul motiv care se ascunde în spatele divulgării scrisorilor nu a fost lupta împotriva corupției, ci încercarea de a-i umili pe cei vizați.

Domnul Mișin nu a încercat să creeze presiuni asupra Procurorului General, astfel încât informațiile din scrisoarea sa nu sunt de interes public.

Potentul nu a dezvăluit informațiile unei autorități competente și a acționat nechibzuit. În plus, informațiile nu erau de natură urgentă ori ireversibilă, privind

viața, sănătatea sau mediul înconjurător. Petentul era îndreptățit să recurgă la o dezvăluire externă doar dacă nu era posibil să facă asta în plan intern. Orice asemenea dezvăluire ar fi trebuit făcută mai întâi conducerii Parchetului, iar nu adresată direct presei.

În sprijinul susținerii sale, Guvernul a trimis Curții copii ale câtorva plângeri adresate Parlamentului de către cetățeni, referitoare la pretinse ilegalități. Toate plângerile au fost trimise de către Parlament organelor competente, precum Parchetul General sau Consiliul Superior al Magistraturii, fără nicio altă implicare parlamentară.

Guvernul a subliniat faptul că în SUA, 21 de state federate nu acordă protecție pentru divulgările făcute presei, iar în Regatul Unit o astfel de protecție este posibilă doar în circumstanțe extrem de rare și care sunt strict definite.

Având în vedere natura obligațiilor și a responsabilităților pe care le au funcționarii civili, statul are o marjă de apreciere foarte largă referitor la ingerința în dreptul lor la libertatea de exprimare. În plus, severitatea pedepsei care i-a fost aplicată petentului este proporțională cu gravitatea acțiunilor sale.

Curtea s-a referit la principiile generale care se aplică în cauză pentru a stabili dacă ingerința este „necesară într-o societate democratică”. Aceste principii fundamentale sunt fixate în jurisprudența Curții și au fost rezumate astfel:

„(i) Libertatea de exprimare este unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una dintre condițiile de bază ale dezvoltării sale și ale sentimentului de împlinire al fiecărei persoane. Supusă paragrafului 2 al articolului 10, ea se aplică nu doar informațiilor sau ideilor care sunt receptate favorabil ori care sunt considerate inofensive ori indiferente, ci și celor care ofensează, șochează ori deranjează. Acestea sunt **exigențele pluralismului**, ale toleranței și ale deschiderii interioare, în absența cărora nu există societate democratică. Așa cum se precizează în art. 10, această libertate este supusă unor excepții, care (...) trebuie însă interpretate în sens strict, iar necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită în mod convingător (...)

(ii) În sensul art. 10 §2, adjectivul *necesar* implică existența unei nevoi sociale stringente. Statele părți au o anumită marjă de apreciere atunci când stabilesc dacă o asemenea nevoie există, dar ea este corelată controlului european, care include atât legislația cât și hotărârile care fac aplicarea ei, chiar și cele pronunțate de o instanță independentă. Curtea este așadar autorizată să decidă în ultimă instanță dacă o restricție este în concordanță cu libertatea de exprimare protejată de art. 10.

(iii) În exercitarea jurisdicției sale de control, sarcina Curții nu este aceea de a lua locul autorităților naționale competente ci, mai curând, aceea de a revizui, din perspectiva art. 10, hotărârile pe care acestea le-au pronunțat în virtutea puterii lor de apreciere. Aceasta nu înseamnă că există un control limitat la a stabili dacă statul pârât și-a exercitat puterea de apreciere în mod rezonabil, cu grijă și cu bună credință; sarcina Curții este aceea de a evalua ingerința care face obiectul plângerii în lumina de ansamblu a cauzei și de a stabili dacă a fost proporțională față de scopul legitim urmărit și dacă rațiunile invocate de către autoritățile naționale pentru a o justifica sunt relevante și suficiente (...) Procedând astfel, Curtea trebuie să se asigure că autoritățile naționale au aplicat standarde conforme principiilor exprimate în art. 10 și, în plus, că s-au întemeiat pe o evaluare rezonabilă a faptelor relevante (...).”

Curtea a reiterat faptul că art. 10 vizează inclusiv locul de muncă și că funcționarii civili se bucură de dreptul la libertatea de exprimare. În același timp, angajații datorează angajatorului loialitate și discreție. Acesta este, mai ales, cazul funcționarilor civili, deoarece însăși natura serviciului civil pretinde ca un astfel de funcționar să fie supus unei obligații de loialitate și discreție.

Obligația de loialitate și discreție are o semnificație specială în cazul funcționarilor civili, pentru că misiunea lor într-o societate democratică este aceea ce ajută guvernul la îndeplinirea funcțiilor sale și pentru că publicul este îndreptățit să se aștepte că ei vor ajuta și nu vor împiedica guvernul ales în mod democratic. Prin natura poziției lor, funcționarii civili au adesea acces la informații în privința cărora guvernul ar putea avea, din rațiuni legitime, interesul de a le păstra confidențiale sau secrete. În consecință, obligația de discreție pe care o au funcționarii civili va fi, în general, fermă.

Curtea a menționat că nu s-a confruntat anterior cu o cauză în care un funcționar civil să fi făcut publică o informație internă. Din acest punct de vedere, prezenta cauză implică o problemă inedită, diferită de cea analizată în *Stoll v. Switzerland* (2007), când divulgarea s-a produs fără intervenția unui funcționar civil.

În activitatea sa, un funcționar civil poate afla informații interne, inclusiv informații secrete, a căror divulgare sau publicare corespunde unui serios interes public. De aceea, semnalarea de către un funcționar civil sau de către un angajat din sectorul public, a comportamentului ilegal de la locul de muncă, ar trebui să se bucure de protecție, în anumite circumstanțe. Ea poate fi necesară atunci când angajatul sau funcționarul civil este singura persoană sau face parte dintr-o categorie restrânsă de persoane, care știe ce se întâmplă la locul de muncă și care este, astfel, cel mai în măsură să acționeze în favoarea interesului public, prin alertarea angajatorului ori a publicului. În acest context, Curtea a subliniat următoarea afirmație inclusă în Raportul explicativ privind Convenția civilă asupra corupției a Consiliului Europei:

„În practică, situațiile de corupție sunt greu de descoperit și de anchetat, iar angajații sau colegii (din sectorul public sau privat) persoanelor implicate sunt adesea primii care află sau bănuiesc că ceva este în neregulă”.

În considerarea obligației de discreție, divulgarea ar trebui făcută mai întâi organului ierarhic superior persoanei în cauză ori altei autorități sau organ competent. Informațiile pot fi divulgate publicului doar în ultimă instanță, atunci când această variantă este în mod evident inutilă. Așadar, atunci când analizează dacă restrângerea libertății de exprimare a avut un caracter proporțional, Curtea trebuie să aprecieze dacă petentul avea la dispoziție alte mijloace efective pentru a remedia greșelile pe care intenționa să le dezvăluie. De asemenea, Curtea trebuie să aibă în vedere și o serie de alți factori.

În primul rând, Curtea va acorda o atenție specială interesului public pe care îl implică divulgarea informațiilor. Ea a reiterat faptul că art. 10 §2 lasă puțin loc restricțiilor justificate de considerentul interesului public. Într-un sistem democratic, acțiunile sau omisiunile guvernului trebuie să fie supuse nu doar controlului atent al autorităților legislative și judiciare, ci și examenului mass-media și al opiniei publice. Uneori, interesul publicului față de anumite informații poate fi atât de puternic încât să depășească până și o obligație de confidențialitate impusă de lege.

Cel de-al doilea factor relevant constă în autenticitatea informațiilor dezvăluite. Autoritățile competente ale statului sunt îndreptățite să adopte măsuri menite să răspundă adecvat și neexcesiv acuzațiilor defăimătoare nefondate ori formulate cu rea-credință. Libertatea de exprimare este însoțită de obligații și responsabilități și orice persoană care alege să divulge informații trebuie să verifice atent, atât cât permit circumstanțele, dacă acele informații sunt corecte și sigure.

Pe de altă parte, Curtea trebuie să evalueze eventualul prejudiciu suferit de către autoritatea publică în urma divulgării informațiilor și să stabilească dacă el depășește interesul publicului de a dobândi acele informații. În acest sens, ar putea fi relevante conținutul informațiilor dezvăluite și natura autorității administrative vizate.

Un alt factor determinant pentru a decide dacă o anumită divulgare trebuie protejată constă în mobilul angajatului care divulgă. De pildă, un act motivat de o nemulțumire sau de un conflict personal ori de speranța unui avantaj personal, inclusiv a unui câștig financiar, nu ar justifica un puternic nivel al protecției. Este important să se stabilească faptul că autorul dezvăluirii a acționat cu bună-credință, cu convingerea că informațiile sunt adevărate, că divulgarea lor servea interesului public și că nu avea la dispoziție niciun alt mijloc, mai discret, de a remedia greșeala săvârșită.

În sfârșit, aprecierea proporționalității ingerinței cu scopul legitim urmărit impune și o atentă analiză a sancțiunii aplicate petentului și a consecințelor ei. Curtea a evaluat starea de fapt a prezentei cauze din perspectiva principiilor arătate.

Petentul a negat existența vreunei posibilități de a recurge la metode alternative efective pentru a divulga informațiile. Guvernul a contestat acest lucru și a susținut că petentul ar fi putut semnala această problemă mai întâi superiorilor săi, iar apoi, dacă era necesar, Parlamentului sau Avocatului Poporului.

Curtea a precizat că nici legislația Moldovei și nici Regulamentul intern al Parchetului General nu conțin nicio dispoziție privind raportarea de către angajați a unor neregularități. Reiese, așadar, că nu exista nicio altă autoritate, alta decât superiorii petentului, cărora acesta să le fi putut raporta îngrijorările lui și, de asemenea, nu era descrisă nicio procedură pentru raportarea unor asemenea chestiuni.

În plus, divulgarea viza comportamentul unui purtător de cuvânt al Parlamentului, care era un funcționar de rang înalt. În ciuda faptului că era în cunoștință de cauză de vreo șase luni, procurorul general nu dădea niciun semn că ar avea vreo intenție să reacționeze și, în schimb, a lăsat impresia că a cedat presiunii care s-a exercitat asupra sa.

Curtea a constatat că metodele alternative de divulgare sugerate de către Guvern nu au fost însoțite de nicio probă în măsură să contracareze susținerea petentului, potrivit căreia niciuna dintre alternativele propuse nu ar fi fost efectivă în circumstanțele speciale ale acestei cauze.

În consecință, Curtea a apreciat că în circumstanțele prezentei cauze dezvăluirea făcută altora, chiar și unui ziar, poate fi justificată.

Referitor la interesul public pe care îl implică informațiile divulgate, petentul a arătat că scrisoarea dlui Mișin reprezintă proba ingerinței politice în administrarea justiției. Guvernul a contestat această susținere.

Curtea a precizat că scrisoarea ofițerilor de poliție îi cerea dlui Mișin să verifice legalitatea acuzațiilor penale formulate împotriva lor de către Cancelaria Procurorului.

Reacția dlui Mișin a fost aceea de a trimite o scrisoare oficială Procurorului General. Guvernul a susținut că acțiunile dlui Mișin sunt în concordanță cu Legea privind statutul membrilor Parlamentului. În acest context, Curtea a considerat necesară reiterarea faptului că într-o societate democratică, atât instanțele, cât și autoritățile de cercetare penală trebuie să fie libere de orice **presiune politică**. Orice interpretare a oricărei legi care stabilește drepturile membrilor Parlamentului trebuie să se supună acestui principiu.

Curtea a examinat scrisoarea adresată de către dl Mișin Procurorului General și a precizat că nu poate accepta susținerea Guvernului, potrivit căreia acest bilet nu avea altă menire decât să transmită scrisoarea ofițerilor de poliție unui organ competent. În plus, având în vedere contextul și limbajul folosit de către dl Mișin, nu este exclus ca efectul biletului să fi fost acela de a exercita presiuni asupra Parchetului General, chiar dacă el a cuprins afirmația că situația urma „să fie examinată cu respectarea strictă a legii”.

Curtea a adăugat faptul că Președintele Moldovei a pledat împotriva practicii de ingerință a politicianilor în sistemul justiției penale și că presa moldovenească a comentat pe larg acest subiect. De asemenea, rapoartele organizațiilor internaționale non-guvernamentale exprimă îngrijorarea cu privire la degradarea separației puterilor și la absența independenței judiciare în Moldova.

În considerarea aspectelor arătate, Curtea a apreciat că scrisorile dezvăluite de către petent au legătură cu probleme precum separația puterilor, comportamentul nepotrivit al unui politician de rang înalt și atitudinea Guvernului față de brutalitatea poliției. Într-o societate democratică acestea sunt, fără îndoială, probleme foarte importante, în privința cărora publicul are un interes legitim de a fi informat și care fac parte din spațiul dezbaterii politice.

Referitor la **autenticitatea informațiilor divulgate**, Curtea a menționat că nu s-a contestat caracterul original al scrisorilor dezvăluite de către petent ziarului Jurnal de Chișinău.

În ceea ce privește prejudiciul cauzat Parchetului General, Curtea a precizat că menținerea încrederii în independența și neutralitatea politică ale autorităților de acuzare statale este o chestiune de interes public. Scrisorile trimise ziarului de către petent nu au fost scrise de către funcționari din cadrul Parchetului General și, potrivit Guvernului, scrisoarea dlui Mișin reprezintă o corespondență obișnuită între organele statului, care nu a afectat decizia Parchetului General de a întrerupe cercetările împotriva ofițerilor de poliție. Cu toate acestea, concluzia publicată în articolul ziarului, potrivit căreia Parchetul General a fost supus unei influențe abuzive, poate să fi avut puternice efecte negative asupra încrederii publice în independența acelei instituții.

Curtea a apreciat însă că interesul public de a se dezvălui informațiile privind presiunile abuzive și greșelile din cadrul Parchetului este atât de importantă într-o societate democratică încât depășește interesul de a menține încrederea publică în Parchetul General. În acest context, Curtea a reiterat faptul că discutarea deschisă a problemelor de interes public este esențială pentru democrație și a subliniat că este foarte important ca membrii societății să nu fie descurajați de la a-și face cunoscute opiniile cu privire la asemenea chestiuni.

În ceea ce privește buna-credință a petentului, acesta a susținut că singurul motiv pentru care a dezvăluit scrisorile a fost acela de a sprijini lupta împotriva corupției și

a traficului de influență. Guvernul și-a exprimat îndoiala cu privire la buna credință a petentului, susținând, printre altele, faptul că el nu a oferit aceeași explicație în fața instanțelor naționale.

Materialele prezentate în fața Curții nu i-au oferit acesteia nici un temei de a crede că petentul a fost motivat de dorința unui avantaj personal, că avea vreun conflict personal cu angajatorul său ori cu dl Mișin sau că acțiunile sale au fost determinate de vreun alt motiv ascuns. Faptul că el nu a formulat în fața instanțelor interne susținerile privind lupta împotriva corupției și a traficului de influență nu reprezintă relevanță în opinia Curții, întrucât petentul s-ar fi putut axa pe combaterea argumentelor formulate de către angajatorul său pentru a justifica demiterea și este posibil să fi considerat că nu este necesar să se refere la chestiuni pe care angajatorul său nu le-a contestat.

Prin urmare, Curtea a ajuns la concluzia că petentul a acționat cu bună-credință.

Referitor la severitatea sancțiunii, Curtea a reținut că petentului i s-a aplicat cea mai grea pedeapsă posibilă. Autoritățile ar fi putut să-i aplice o sancțiune mai puțin severă, dar au ales să-l demită, ceea ce reprezintă, neîndoielnic, o măsură foarte dură. Această sancțiune are repercusiuni negative asupra carierei petentului și, mai mult chiar, ar putea avea serioase efecte inhibante asupra altor angajați ai Parchetului, pe care i-ar putea descuraja de la a relata vreo neregularitate. Având în vedere atenția pe care presa a acordat-o cazului petentului, este posibil ca sancțiunea să aibă un efect descurajator nu doar asupra angajaților din cadrul Parchetului, ci și asupra multor alți funcționari civili sau angajați.

Curtea a menționat că în susținerea Guvernului petentul a „furat” scrisoarea, care avea un caracter secret și făcea parte dintr-un dosar penal. Guvernul a susținut, de asemenea, că scrisoarea dlui Mișin nu a creat presiuni abuzive asupra Parchetului. Ea reprezintă doar o comunicare normală între organele statului și nu are legătură cu decizia de a întrerupe procedurile împotriva ofițerilor de poliție. În aceste circumstanțe, Curtea a considerat că este greu de justificat aplicarea unei sancțiuni atât de severe.

Ținând seama de importanța dreptului la libertatea de exprimare în chestiuni de interes general, de dreptul funcționarilor civili și al altor angajați de a relata comportamentul ilegal și neregularitățile de la locul de muncă, de responsabilitățile angajaților față de angajatori și de dreptul angajatorilor de a-și conduce angajații, Curtea a evaluat diferitele interese implicate în această cauză și a ajuns la concluzia că ingerința în dreptul petentului la libertatea de exprimare, îndeosebi dreptul de a divulga informații, nu era „necesară într-o societate democratică”.

În consecință, art. 10 al Convenției a fost violat. În temeiul art. 41 din Convenție, petentul a solicitat acordarea a 3.000 Euro cu titlu de daune morale și a 12.000 Euro cu titlu de daune materiale, reprezentând veniturile nerealizate în perioada care a urmat destituirii sale și pierderea oportunităților de a-și construi o carieră.

Curtea i-a acordat petentului 10.000 Euro, pentru daunele morale și materiale pe care le-a suferit în urma pierderii slujbei.